L-IMPORTANZA TAT-TRADUZJONI TAL-PROF SAYDON

(*Diskors fl-Akkademja iż-Żurrieq*, 25.ii.60)

Ta' DUN KARM SANT

KEMM-il-darba ġejt iż-Żurrieq daqqa għal ħaġa u daqqa għal oħra. Iżda qatt daqs illum ma ħadt pjaċir niġi. Din id-darba ġejt mhux biex nara l-ġmiel tal-Knisja jew tal-festi li tagħmlu; jonkella biex nistieden il-Banda Santa Katerina għall-festa tal-Lunzjata; jew biex nara l-ħbieb li għandi ħafna minnhom fostkom. Illum ġejt biex nagħti ġieh u qima lil wieħed saċerdot li għamel unur, u unur mhux żgħir, lil dan ir-raħal ta' Santa Katerina, lill-Malta u lill-Knisja Mqaddsa bix-xogħol tiegħu. Il-Wisq Reverendu Mons. Prof. P.P. Saydon għamel dak li llum bla tlaqliq ngħidilkom li l-ebda għaref ma jagħmel: qaleb fil-Malti l-Kotba tal-Iskrittura, ħamsa u sebgħin ktieb mill-Lhudi u l-Grieg, l-ilsna li bihom inkitbu. Ħadd ma jista' jifhem dan daqs min ta ruħu bis-serjeta għall-istudju tal-Kotba Mqaddsa. Iżda barra li hi ħaġa tqila fiha nfisha, hi kienet ħaġa tassew sewja llum meta l-poplu tagħna tista' tgħid kollu jaf jaqra bil-Malti u għandu bżonn ikun jaf dawn il-Kotba fuq ponot subgħajh. Għal dan għandna tassew għax niżżu ħajr lill-Prof. Saydon, nibqgħu nafuhulu u biex nagħmlu dan se nurikom fuq fuq l-Importanza u l-ħtieġa ta' dax-xogħol tal-Professur, li barra li kien u li hu mgħallem tiegħi għandi l-unur ngħoddu fost l-għeżież ħbieb. Li kieku ma kienx hu kieku llum ma iniex qiegħed quddiemkom inkellimkom fuq dan. Tgħallimt minn għandu fl-Università u fid-dar tiegħu taż-Żurrieq; rajtu jaħdem, jistudja u jikteb; u tgħaxxaqt bir-reqqa u s-serjetà li bihom kien iniżżel kelma wara li jkun għarbilha u qiesha u wiżenha. Stagħġibt bil-kuraġġ u s-sabar tiegħu fit-tfixkil li iltaqa miegħu, tfixkil xi mindaqqiet minn bnadi li ma tistenniex; iżda l-Professur, miġbur f'kamartu u daru l-bogħod minn kullħad ma' Alla, miegħu nnifsu u mal-kotba tiegħu baqa' sejjer jaħdem u jishar sakemm wara ħidma ta' tletin sena sħaħ wassal fit-tmiem it-traduzjoni tal-Kotba Mqaddsa bil-Malti.

Iż-żmenijiet li għaddejja minnhom huma żmenijiet ta' taqlib liema bħalu li fih għandna nidħlu daħla sewwa fil-qalba tal-fidi, biex naraw x'inhi sewwa n-natura essenzjali tal-Kristjaneżmu biex ngħixu aħna ta' nsara u nibnu sewwa ċ-*civitas christiana* mill-ħerba intellettwali, morali, spiritwali u reliġjuża ta' madwarna. Ħerba intellettwali għax bil-qajla l-qajla l-għerf tal-bniedem qed jinqata' ġmielu minn Alla; ħerba morali fin-nuqqas ta' raġna fl-imġieba u ħajjitna, ħerba spiritwali fiċ-ċaħda tal-ħajja ta' l-ispirtu, ħerba reliġjuża għax ħafna tilfu kull sens ta' reliġjon ħierġa mill-qalb biex

ħolqu reliġjon oħra, reliġjon imdawra u miġbura fil-persuna tal-bniedem.

Dan li qed ngħid mhux biss għall-pajjiżi barranin fejn għadu jsaltan il-Kristjaneżmu jonkella għadhom igħixu fuq il-wirt tiegħu imma wkoll għall-gżejjer tagħna. Fejn għandna l-ħajja moderna, il-ħajja konxja mfassla fuq teoriji u tagħlim li qed naraw f'ħaddieħor u nimitaw; u ħajja oħra tradizzjonali nisranija li writna min misserijietna. Il-waħda hi ġdida u rriduha għalkemm inħossu li ma għandha x'taqsam xejn mal-fidi tagħna u l-oħra nħossuha ħaġa waħda magħna imma bil-ħajja tagħna qed nuru li qed inħossuha toqol żejjed fuqna. Il-frott ta' din il-ħajja doppja, biex ngħidu hekk, hu t-taħwid tal-kuxjenzi u l-ħajja b'żewġ uċuh: reliġjon fil-Knisja u profana fiċ-triq u bnadijiet oħra.

Din il-problema, kif għedna, inħasset barra minn pajjiżna u mmexxija mit-twiddib u t-twissija tal-Knisja l-Insara ħutna barra mix-xtut tagħna qegħdin bil-qajla l-qajla jerġgħu lura lejn l-għejjun tal-Fidi Nisranija biex minnhom jieħdu l-ilma safi għat-tisqija tal-ħajja tar-ruħ u jġeddu mill-qiegħ il-ħajja nisranija. Il-għejjun ta' dan it-tagħlim huma t-tradizjoni u l-Kotba Mqaddsa, it-tnejn għandhom l-istess awtorità u verità ta' Ġesù Kristu. Għalhekk nilmħu fost dawn l-insara studji sħaħ fuq it-tagħlim tas-Santi Padri, studji fuq il-Liturġija, u studji fuq il-Kotba Mqaddsa. It-tagħlim tal-Knisja f'dawn il-pajjiżi ħa xejra ġdida u saħħa liema bħalha: qawwa u forza li qed iżżomm lil ħutna sħaħ kontra s-soċjaliżmu u l-komuniżmu atew, l-ikbar u l-isħaħ għadu li qatt kellha l-Knisja: qed iżżomm iebes għax il-materjaliżmu jagħmel x'jagħmel ma jista' qatt jirbaħ għal kollox l-ispirtu tal-bniedem.

Kull min josserva, jaħseb u jifli sewwa l-qagħda reliġjuża u soċjali tal-gżejjer tagħna għandu jintebaħ malajr li xejn inqas minn pajjiżi oħra l-gżejjer ta' Malta u Għawdex għaddejjin mill-istess ilma bid-divrenzja li barra diġa jinsabu mgħarrgħa fir-Rivoluzjoni jonkella jinsabu f'taqliba daqshekk kbira li qegħdin jitħabtu u jirsistu biex jerġgħu jxettlu, jrawmu, jkabbru u jsaħħu l-ħajja Nisranija. Aħna li għadna ma wasalniex f'dan l-istat għandna noqogħdu attenti biex infarfru t-trab u l-għanqbut li dawru u forsi ħonqu għal kollox l-ispirtu ġenwin tal-Fidi tagħna. Jekk ma jsirx dan jista' jiġrilna li dak li konna naħsbu li hu ħajja reliġjuża u nisranija ġenwina ma kienx ħaġa oħra ħlief qoxra bla ħajja u bla gost. Għalhekk għidtilkom li t-traduzjoni Maltija tal-Bibbja magħmula fuq kriterji serji u sodi ma setgħetx tasal f'idejna f'waqt aktar tajjeb minn dan. Jinħtieġ li nitgħallmu l-Bibbja kif imfissra mis-Santi Padri u l-Knisja. Kliem l-Appostlu Missierna lil Timotew jista' jingħad lil Malta: 'Sa minn żgħożitek inti taf il-Kitba Mqaddsa li tista' tagħtik il-għerf għas-salvazzjoni permezz tal-fidi fi Kristu Ġesù.' Kull kitba milhuma minn Alla, tiswa wkoll għat-tagħlim, għaċ-ċanfir, għat-twiddib, għat-taħriġ fil-ġustizzja, biex il-bniedem t'Alla jkun mitmum, mrawwam għal kull għamil tajjeb, 2 Tim. 3,

14-17. It-triq tas-salvazzjoni, jiġifieri, tal-fidi u l-ħajja nisranija tagħna, hi dik li juruna t-tradizzjoni u l-Bibbja miġbura flimkien fil-ħajja tal-Liturġija tal-Knisja kif kienu sa minn dejjem fil-ħajja tal-Knisja.

B'inkejja tat-tfixkil li l-Knisja f'Malta qed issib quddiemha ħadd ma jista' jiċħad li hemm x'itik x'tittama sewwa u dan hu l-għatx għat-tagħlim f'kull qasam tal-ħajja sew jekk hu reliġjuż sew jekk hu profan. Dan l-għatx għat-tagħlim kien li ħoloq il-ħtieġa ta' kitba Maltija u nies li kellhom u għandhom għal qalbhom it-tagħlim tal-poplu ħasbu biex kitbu u qegħdin jiktbu artikli, gazzetti u kotba b'dan il-għan. It-traduzjoni tal-Bibbja bil-Malti, kif kiteb il-Prof. Saydon innifsu, hi marbuta ma'din iċ-ċaqliqa tal-Kitba Maltija. L-ewwel traduttur bħal Prof. Saydon stess kienu kollha mexxejja tal-moviment favur l-Ilsien Malti bħala mezz ta' tagħlim u edukazjoni popolari. Jekk dan il-moviment kien il-frott ta' din ix-xewqa qaddisa ta' tagħlim il-poplu, dan il-moviment stess, flimkien ma' l-edukazjoni obbligatorja issokta saħħaħ u kebbes ix-xewqa tal-poplu li jitgħallem u jieħu sehem qawwi fil-ħajja tal-pajjiż. Ma baqax iktar passiv quddiem il-problemi tal-ġurnata; imma ried ikun jaf, jaħseb u jagħti l-fehma tiegħu fuqha. Ġara għalhekk li bħalissa fil-pajjiż tagħna hawn mewġa ta' taqlib li jekk fiha l-perikli, fiha wkoll it-tajjeb tagħha sew għal dik li hi ħajja ċivili kemm dik reliġjuża. Fejn qabel kellna poplu li ma jafx jaqra kelmtejn ta' tagħlim reliġjuż illum nistgħu intuh kotba u kitba oħra fuq il-veritajiet tal-fidi u jaqrahom, itieġħmhom, jixtarrhom, jiggustahom u jinheja bihom. Fi kliem ieħor illum il-poplu tagħna jista' jaqbad il-Kotba Mqaddsa f'idejh, jaqrahom u jieħu l-għana kollu li jista' jsib fihom. U dan issa jista' jagħmlu għax tgħallem u għax għandu f'idejh it-traduzjoni Maltija magħmula bis-sengħa mill-ilsna oriġinali il-Grieg u l-Lhudi, li bihom inkitbu dawn il-Kotba Mqaddsa. Għandna tassew għax niżżu ħajr lill-Provvidenza ta' Alla li sewwa sew f'dan iż-żmien tatna f'idejna l-għodda ewlenija biex nerġgħu naraw sewwa x'inhi l-fidi tagħna u dmirijietna skond il-Vanġelu ta' Ġesù Kristu. Bis-saħħa tal-Kotba Mqaddsa niġu wiċċ imb'wiċċ ma' Ġesù u ma' Alla l-imbierek bħalma żewġt iħbieb jiltaqgħu meta jaqraw l-ittri ta' xulxin. U bħalma l-ittri jservu biex iġeddu u jkebbsu mill-ġdid l-imħabba bejn min jiktibhom hekk imħabbitna għal Alla tiġġedded meta aħna nduqu l-benna tal-Kelma t'Alla. U dan hu l-bżonn kbir taż-żmenijiet tagħna: Imħabba kbira lejn Alla u l-Knisja tiegħu.

L-Appostlu Missierna jgħallimna li l-Kotba Mqaddsa jtuna s-salvazzjoni. Din is-salvazzjoni tibda bil-fidi f'Ġesù Kristu; imma ma jistax wieħed jemmen jekk ma jkunx jaf il-verità ippridkata minn Ġesù Kristu u l-Appostli tiegħu. Din il-verità nsibuha fit-tradizzjoni tal-Knisja li tibda minn żmien Ġesù u tasal sa jiemna. L-ewwel ħolqa f'din il-katina twila huma l-Kotba Mqaddsa. L-ebda dokument ieħor sew uffiċjali tal-Knisja kemm mill-Kitba tas-Santi Padri ma hu eqdem mill-Kotba Mqaddsa jekk

inwarrbu xi wieħed jew tnejn. Għalhekk barra li l-Kotba Mqaddsa huma spirati minn Alla u għalhekk għandhom awtorità assoluta, huma li jwassluna l-iktar lejn Ġesù u żmenijetu. Hemm insibu ras il-għajn tgelgel bl-ilma safi tal-predikazzjoni ta' Ġesù u l-Appostli. Minn hemm biss nistgħu nitgħallmu sewwa x'inhi s-salvazzjoni li ġieb Ġesù li fiħ għandna nemmnu. Il-Kotba Mqaddsa, speċjalment it-Testment il-Ġdid, huma l-frott ta' l-ewwel ġenerazzjoni tal-Knisja Mqaddsa, dik il-ġenerazzjoni imrawwma minn Ġesù stess u l-Appostli.

Il-Bibbja turina sewwa x'inhi s-salvazzjoni mwettqa minn Ġesù Kristu, l-Iben t'Alla u Iben Marija, li bata, miet u qam mill-Imwiet biex aħna ngħixu u nirbħu l-grazzja li tlifna bil-waqa' ta' Adam. Hi s-salvazzjoni li minnha aħna għandna sehem jekk kemm-il-darba nieħdu sehem fit-tbatija ta' Ġesù u nsofru miegħu. Hawn il-qofol tal-ħajja nisranija. Jikteb l-Appostlu lill-Korintin: 'Meta ġejt għandkom, ħuti, ma ġejtx inħabbrilkom ixxhieda t'Alla bi kliem għoli jew bil-għerf. Għax ma ridt naf xejn fostkom ħlief Ġesù Kristu u Ġesù Kristu Msallab.' Is-salib ta' Ġesù hu l-qofol tal-fidi Nisranija, tgħallimna il-Bibbja.

Tissokta tgħallimna l-Bibbja li nsalvaw bil-fidi f'Ġesù Kristu dik il-fidi iġifieri li biha nilqgħu l-verità ppridkata minnu u nagħtu ruħna kollna kemm aħna lilu.

Lil Timotew l-Appostlu Missierna jtennilu: 'għat-tħriġ fil-ġustizzja, biex il-bniedem t'Alla jkun mitmum, mrawwem għal kull għamil tajjeb. Il-Kristjaneżmu ma huwiex xi sistema ta' filosofija: imma hu programm ta' ħajja, ta' ħajja sopranaturali, frott tal-grazzja li jkun fir-ruħ. Il-Kotba Mqaddsa jgħinuna biex ngħixu din il-ħajja għaliex ituna t-tagħlim meħtieġ, juruna t-triq, imma mhux dan biss: ilaqqgħuna m'Alla l-Imbierek, l-awtur u l-għajn tal-grazzja. Il-Knisja Mqaddsa tinċensa l-Ktieb tal-Vanġelu u fil-Knisja Griega nsibu l-Bibbja miżmuma fuq l-artal ħdejn is-Sagrament. Hemm tinsab il-kelma tiegħu u meta naqraw inkunu qegħdin niltaqgħu wiċċ imb'wiċċ m'Alla stess. Il-Bibbja hi sagramental li tqanqal fina dawk id-disposizzjonijiet meħtieġa biex nikkorrispondu mal-grazzja li dak il-ħin Alla nnifsu jtina bil-qari tal-kelma mqaddsa. Hi tgħinna biex nagħmlu dak li jitlob minna Alla.

Fil-Bibbja nsibu mhux biss it-triq imfassla lilna, lanqas biss it-tnissil tad-disposizzjonijiet għall-grazzja imma wkoll l-eżempji ta' ħajja qaddisa; insibu, fi kliem l-Appostlu, 'kull għamil tajjeb': il-patrijarki, il-profeti, l-imħallfin, is-Slaten bħal David, il-għorrief, l-Appostli, u Ġesù stess. Ma hemmx klassi jew kondizzjoni ta' nies li fiha ma tistax issib l-eżempju ta' ħajja qaddisa marbuta m'Alla. Irġiel u nisa, miżżewġa u m'humiex, kbar u żgħar, għonja u foqra, għorrief u injoranti, kullħadd għandu jsib l-eżempju li minnu jieħu l-kuraġġ biex jimxi 'il quddiem fil-ħajja iebsa tal-qdusija bis-salib fuq spallejh flimkien ma' Ġesù Kristu.

Mhux ta' b'xejn mela li l-Knisja sa mill-ewwel ġranet tagħha nqdiet b'din il-Kelma Mqaddsa biex trawwem il-fidili tagħha, tgħallimhom il-verità eterna. Jikteb San Ġilormu: 'Jekk hemm xi ħaġa, li f'din il-ħajja żżommok għaref u fit-taħwid u n-niket tad-dinja żżommok kwiet jien żgur li ma hemmx ħlief il-qari u l-meditazzjoni tal-Kotba Mqaddsa.'

IL-QARI TAL-KOTBA MQADDSA

Milli għedna jidher ċar li jinħtieġ li naqraw u naqraw sewwa u tajjeb il-Kotba Mqaddsa. Il-Knisja Mqaddsa dejjem ħeġġet il-qari tagħhom, sa mill-bidu nett tal-ħajja tagħha.

Kemm il darba naraw lil Ġesù Kristu jidħol fis-sinagogi ta' Nażareth u bnadi oħra, jieħu il-Bibbja f'idejh u jfissirha lin-nies, u dawn, għid San Luqa, kienu jibqgħu b'għajnejhom imwaħħla fih. Fl-aħħar narawh nhar il-qawmien tiegħu mill-Imwiet jfisser il-profeti tat-Testment il-Qadim lid-dixxipli ta' Emmaws li ma ridux jemmnu fir-Resurrezzjoni mħabba li Ġesù kien imsallab u umiljat quddiem id-dinja. Imma Ġesù bis-sabar kollu urie-hom li kulma sar kien diġà mħabbar fil-Bibbja u kif qalu huma stess qalb-hom bdiet tikbes bil-ferħ u l-imħabba meta hu kien qiegħed jitkellem: 'Ma kinetx qalbna mixgħula fina hu u jkellimna fit-triq u jfissirilna l-Kotba?' Lq. 24, 32. L-Appostli mxew fuq l-eżempju ta' l-Imgħallem u bdew huma wkoll jaqraw il-Kotba Mqaddsa u jfissruhom lill-poplu. San Pietru, San Ġwann, San Pawl, kollha kemm huma bnew it-tagħlim tagħhom fuq it-Testment il-Qadim u l-Vanġelu ta' Ġesù. Fit-tieni seklu San Ġustinu jiktbilna dan il-kliem: 'U fil-jum imsejjaħ Jum ix-Xemx, (jiġifieri il-Ħadd) jinġemgħu flimkien wieħed dawk kollha li joqogħdu fl-ibliet u rħula u jinqraw il-Kotba ta' l-Appostli u l-profeti kemm itina ż-żmien. U mbagħad meta jieqaf il-qarrej ir-ras tal-ġemgħa jwiddeb u jħeġġeġ il-miġemgħa b'tifkira ta' dawn il-ħwejjeġ sbieħ.' Dan il-kliem jurina li diġà f'nofs it-tieni seklu kienu daħlu l-elementi essenzjali li nsibu fil-Quddiesa llum, fi kliem ieħor il-qari ta' l-Iskrittura jagħmel sehem importanti fil-Liturġija, kif għadu jsir fi żmienna. Taraw intom kif fil-quddiesa kantata l-Vanġelu hu kantat bis-sollenità kollha, għax fih hemm il-kelma t'Alla, il-Verb Etern, li bħalma nkarna f'ġuf Marija issa hu nkarnat fil-Kotba Mqaddsa. Il-Knisja dan għamlitu għax fihom dejjem rat mezz qawwi għall-perfezzjoni, għat-tagħlim u l-formazzjoni nisranija tal-fidili kollha. Lactantius jikteb: 'Afina nsejħu l-poplu f'ras il-għajn, jiġifieri l-Bibbja nfisha, sabiex jaqtgħu l-għatx li l-qari ta' l-Iskrittura jqajjem fina. L-esperjenza ta' kuljum turina x'tista' tagħmel il-kelma t'Alla fl-erwieħ.' U San Ġwann Krisostmu jħeġġeġ lill-Insara b'dan il-kliem: 'Jien nitlobkom li tiksbu l-Iskrittura Mqaddsa, li hi d-duwa tar-ruħ, għallinqas it-Testment il-Ġdid'.

Dan l-eżempju ta' Ġesù, għamil l-Appostli, il-Kelma tas-Santi Padri il-Liturġija tal-Knisja u t-tagħlim ta' l-aħħar Papiet miġbura fi kliem il-Pa-

pa Piju Tnax: 'Aħna nittamaw li bis-saħħa ta' dan ix-xogħol u oħrajn mibnija li kulljum qed jixterdu u jikbru bħalma huma għaqdiet bibliċi, kongressi, konferenzi, libreriji, konfraternìti għall-meditazzjoni tal-Vanġelu, li 'l quddiem jikbru l-qima, l-użu u l-istudju tà' l-Iskrittura u jservu ta' ġid għall-erwieħ kollha', hu biżżejjed biex jipperswadina li għandna naqraw u nħaddmu l-Iskrittura iktar u iktar milli għamilna s'issa.

IL-QARI TA' L-ISKRITTURA F'MALTA

Waħda mill-akkużi tal-protestanti kontra l-Kattoliċi hi li ma jaqrawx il-Kotba Mqaddsa. Kif rajna dan mhux veru; jekk il-poplu ma kienx jaqra l-Kelma t'Alla dan għax ma kienx jaf jaqra u fl-istess ħin ma kienx iħoss il-bżonn għax kien jaf il-veritajiet tal-fidi jew mill-predikazzjoni jew mill-katekiżmu li qatt ma naqsu. Imma issa li l-biċċa l-kbira tal-poplu sar jaf jaqra jinħtieġ li jaqbad f'idejh il-Kelma t'Alla. Il-Provvidenza issa tatna din it-traduzzjoni ġdida u ma għandniex skuża oħra biex naħbu l-għażż tagħna.

Jinħtieġ li l-Bibbja tkun moqrija, min kull wieħed waħdu, mill-familji, mill-għaqdiet, min-nies li għandhom f'idejhom it-tmexxija tal-pajjiż, mill-għaqdiet reliġjużi, fil-Knisja waqt il-funzjonijiet. F'kelma waħda il-qari tal-Kotba Mqaddsa għandu jidħol kullimkien bħalma jinsab ir-Rużarju ta' Marija.

Il-Papa Piju Tnax fl-Enċiklika *Divino Affante Spiritu* iħeġġeġ biex dan il-qari jidħol fil-familji nsara kif kien diġa għamel San Ġwann Krisostomu meta ħeġġeġ lill-Insara b'dan il-kliem: 'Wara l-funzjoni tal-Knisja meta terġgħu lura lejn djarkom ħejju żewġ imwejjed waħda bl-ikel tal-ġisem u l-oħra bl-ikel ta' l-Iskrittura. Ħalli r-raġel itenni li jkun ingħad u martu titgħallem; l-anqas ma għandhom ikunu mċaħħda l-qaddejja mill-qari tal-Bibbja, (LV Pag. 163).' Araw xi jkun ifisser kieku kull familja Maltija ddaħħal fi ħdanha d-drawwa li taqra mqar paġna waħda mill-Kotba Mqaddsa. Dan kienu jagħmluh il-familji ta' l-imgħoddi fejn kienu jafu jaqraw u dan għandu jsir illum flimkien mar-Rużarju Mqaddes. Dak l-istess Spirtu s-Santu li nissel fi ħdan Marija 'il Ġesù Kristu jnissel issa fina bil-kelma tiegħu l-istess Iben Marija. Imbierka dik il-Familja li flok ħafna kotba u gazzetti li jġibu l-ħsara f'qalb uliedha ddarrihom jaqraw u jiggustaw il-Kelma t'Alla. Qari bħal dan idarri l-membri tagħha biex meta jikbru u jkunu għal-rashom, weħidhom, jibqgħu jaqraw u jitgħallmu l-verità divina li bħalha ma nsibu mkien ħlief fil-Kotba Mqaddsa. Fuqhom nimmeditaw u bihom nitolbu ħalli ngħixu u nsawru fina 'l-Ġesù Kristu; u nistabru fin-niket u swied il-qalb ta' din id-dinja.

Il-Bibbja għandha ssib postha xejn inqas f'idejn l-għaqdiet ta' l-apostolat. Ħafna jikkuntentaw biss b'kotba miktuba dan l-aħħar li bosta drabi huma 'il bogħod għal dik li hi ispirazjoni mill-kotba ta' Alla, 'il-bogħod

minn ras il-għajn. Jinħtieġ li dawn l-għaqdiet jekk iridu tabilħaqq jagħtu formazzjoni spiritwali soda lill-membri tagħhom, ħaġa li mingħajrha ma jistgħux ikunu appostli tajba, jaqbdu l-Kotba Mqaddsa, idaħħluhom fil-libreriji tagħhom u jieħdu ħsieb biex kull membru jaqrahom u jitgħemhom sewwa. Il-formoli xotti tal-katekiżmu għandhom jinħjew bil-kelma ħajja tal-Vanġelu u l-bqija tal-Kotba Mqaddsa.

Għedna wkoll li dawn il-Kotba għandhom ikunu f'idejn in-nies li qed imexxu jew li għad imexxu lil pajjiżna. Għandu mnejn xi ħadd iwieġeb bi tbissima għal dan il-kliem imma aħna ntennu li jekk hemm nies li għandhom jagħmlu dan huma tabilħaqq il-mexxejja tal-pajjiż. Huma li jridu joħolqu dawk il-kondizzjonijiet fil-pajjiż li mhux biss ma jfixklux il-ħajja reliġjuża imma li jgħinuha. Huma li jridu joħolqu iċ-*Civitas Cristiana* li minnha jitkellem Santu Wistin. U dan ma jistgħux jagħmluh jekk ma jkollhomx fihom is-sens tal-qdusija tal-ħolqien kollu, ta' pajjiżhom, ta' ħidmiethom. Il-Bibbja biss ittina dan is-sens. Is-sistemi moderni, it-tagħlim modern inkarnat fis-Soċjaliżmu u l-Komuniżmu materjalista jaqta' d-dinja għal kollox minn Alla. Il-Bibbja turina kif il-ħajja tal-bniedem kollha kemm hi anki fl-affarijiet l-aktar profani hi qaddisa u kkonsagrata lil Alla. Hawn hu l-qofol tas-salvazzjoni ċivili tagħna; hawn hi l-fortizza li minnha nridu naħbtu kontra l-għedewwa t'Alla u l-Knisja tiegħu.

Il-Knisja Mqaddsa bħalissa qed tagħmel minn kollox biex iddaħħal dan is-sens tal-qdusija fil-ħajja ta' kulljum permezz tal-Liturġija li hi kollha kemm hi magħguna mill-Kotba Mqaddsa. Ħekk insibu ħtieġa oħra tal-Kotba Mqaddsa; il-ħtieġa li nkunu nafuhom biex inkunu nieħdu sehem sewwa fil-Liturġija jew il-funzjonijiet tal-Knisja. Qegħdin naraw illum u nisimgħu l-qari tal-Vanġelu u ta' l-Epistula fil-quddies tal-ħdud u festi oħra. Dan kollu ġej mix-xewqa kbira tal-Knisja li aħna nkunu nafu tajjeb il-Kelma ta' Alla kif ħarġet mill-ispirazjoni ta' l-Ispirtu s-Santu. Kif jiktbilna l-Appostlu Missierna: 'Kull ma nkiteb minn qabel għat-tagħlim tagħna inkiteb, biex bis-sabar u l-faraġ tal-Kitba jkollna t-tama', Rm. 15, 4.

L-Għaqda Biblika Maltija bi ħsiebha tagħmel minn kollox biex il-Poplu tagħna jibda jaqra sewwa il-Kelma, l-Iskrittura. L-ewwel tieħu ħsieb li l-Kotba li baqa' jinbieghu mill-aktar fis u mbagħad taħseb li jkun hemm edizjoni oħra jekk jista' jkun fi ktieb wieħed jew tnejn, u anki siltiet jew antoloġiji għall-diversi klassijiet ta' nies. Hu ttamat li jkun hemm tweġiba millpubbliku malli jkunu se jittieħdu il-passi konkreti għal din il-ħidma.

Aħna nifirħu lill-Professur Saydon għat-tħabrik tiegħu, niżżu ħajr lill Alla talli tah l-għajnuna biex wassal għat-tmiem dan ix-xogħol fejjied sewwa sew meta l-aktar li għandna bżonn. Ma nkunux boloh u narmu it-tezori li għandna f'idejna. Nisimgħu minn kliem San Ġilormu lill Ewstakju: 'Aqra dejjem l-Iskrittura, tgħallem kemm tiflaħ. Halli n-ngħas jieħdok billejl bil-ktieb f'idejk, u rasek tintelaq fuq il-Ktieb miftuħ'.